

Раздел синтаксиса

1. Как оформляется определительная группа слов:

а) сочетание двух имен: *жѝр жѝлэге, жѝр жѝлэгесе* или *жѝр жѝлэк; учак утыны, учак утынысы* или *учак утын; мѝк жѝлэге, мѝк жѝлэгесе* или *мѝк жѝлэк; бодай оны, бодай онысы* или *бодай он...?*

б) сочетание местоимения и имени существительного: *безнең йул* или *без йул; үзебезнең авыл* или *үзебез авыл...?*

2. Какие синтаксические функции выполняют слова с аффиксом *-ныкы/-неке*? Как говорят: *безнең өй, безнеке өй* или *безнекесе өй; минем шәл, минеке шәл* или *минекесе шәл; синең кыз, синеке кыз* или *синекесе кыз...?*

3. Которое из них употребляется: *суга барам* или *су өчен барам; жѝлэккә бардым* или *жѝлэк өчен бардым; утынга килдем* или *утын өчен килдем...?*

4. Как говорят: *тузан кермәсен өчен тәрәзәне йабам* или *тузан кермәстән тәрәзәне йабам; сөткә ачымасын өчен дару салалар* или *сөткә ачымастан дару салалар...; ачылсын өчен* или *ачылсынга; үзгәрсен өчен* или *үзгәрсенгә...?*

5. Которое употребляется: *су булмаганга* или *су йук өчен* (*йәшелчә утыртмыйбыз*); *йырак булганга* или *йырак өчен* (*печәнгә иртүк барабыз*); *коры йыл булганлыктан, коры йыл булганга* или *коры йыл булган өчен* (*йылга кипте*)...?

6. Как говорят: *йырак түгел* или *йырак йук; мондагы кеше түгел* или *мондагы кеше йук; зур түгел* или *зур йук; авыр түгел* или *авыр йук...?*

7. Какой падеж употребляется: *сине сагындым* или *синнән сагындым; сине уйлый* или *синнән уйлай; мине орышты* или *миңа орышты; мине ачуланды* или *миңа ачуланды; миннән көлә* или *миңа көлә...?*

8. Как говорят: *ашка жѝтешили* или *аштан жѝтеш; бәрәңгесен аша* или *бәрәңгедән аша; конфетын ал* или *конфеттан ал; айагыңа бас* или *айагыңнан бас; айагына аксый* или *аяктан аксый; акылга жѝңел* или *акылдан жѝңел...?*

9. Какой порядок слов в предложении более употребителен? Соберите примеры, подтверждающие это.

10. Как формируются вопросительные предложения?

а) определите степень распространения предложений, в которых вопрос выражается с помощью интонации.

б) к какому члену предложения присоединяется вопросительная частица? Например, как говорят: *клубка барабызмы* или *клубкамы барабыз; син дә килдеңме* или *син дәме килдең?*

11. Какие особенности наблюдаются в строе сложных предложений?